

הספדו של סא"ל מרדכי כהנא, מפקד אגוז לשעבר, באזכרה במלאת 30 יום

במדרש שיר השירים על הפסוק "אל גנת אגוז ירדתי" נאמר: כשמוציאים אגוז אחד אז כל האגוזים נופלים, ככה ישראל אם אחד נפגע ואחד נפטר כולם נפגעים מזה. אנחנו גם מכירים את האימרה שאם אחד מבני החבורה שמת תדאג כל החבורה כולה. ואני כאחד מבני החבורה, פחות מפקד יותר חבר, מפקד, אתם יודעים, זה מתחיל ונגמר כשאתה המפקד שלו, חבר - זה גם לפני וגם אחרי. אני רוצה לספר קצת כמה דברים על עמית. אולי מהמקומות שהציבור פחות מכיר, לפחות להסתכל על הדברים האלו. ונספר כמה דברים שאולי במעט נוכל להכיר את התכונות שהיו לעמית, את הגודל שלו וגם את החלל הגדול שעמית השאיר מאחוריו לכולנו.

עמית, אני לא הכרתי אותו בהתחלה, אבל עמית היה קצין אמל"ח בסיירת גולני. הוא היה שם חייל ואח"כ הוא התמנה לקצין אמל"ח בגלל הכישורים שלו. קצין אמלח זה בחור שאחראי על כל הנושא של אמצעי הלחימה בסיירת גולני. אני הייתי מפקד אגוז באותו זמן, וסיירת גולני ואגוז הן שתי יחידות שנמצאות באותו בסיס. פחות או יותר עושות אותו דבר. ויש כל הזמן מין תחרות סמויה בין שתי היחידות האלו, מבחינה של קנאת סופרים תרבה חכמה. כלומר כל אחד מתחרה עם השני וככה כל אחד מתקדם קדימה. אני מפקד אגוז ואני שומע שבסיירת גולני יש בחור בשם עמית שהוא קצין האמל"ח שם, וכמו שאומרים בעגה הצבאית "הוא משאיר לנו אבק מאחורה", נותן גז, מקדם שם את היחידה הזאת ואנחנו מאחורה במקרה הטוב נושמים את האבק שלו. ואני מבין שפה צריכים לעשות משהו מהר לפני שלא רק ישאיר לנו אבק אלא יכסה אותנו באבק. ואני מחליט שאת הבחור הזה צריכים לגייס לאגוז, צריכים להעביר אותו לאגוז. זו משימה לא קלה, בטח לא לעמית שהיה בחור עקשן וגם מאוד מאוד מחובר למקורות שלו. הבנתי שאם אני אבוא אליו בצורה ישירה

ואני אגיד לו "בוא לאגוז" במקרה הטוב הוא יגיד לי "לא", במקרה הרע אני כבר לא אשמע יותר. ולכן איפה-שהוא באיזו סיטואציה שפגשתי אותו, אמרתי לו: "בוא, אני רוצה שתהיה קצין אמלח אצלנו באגוז. זה יותר גדול, האתגר הוא יותר גדול, יש לך סד"כ של בערך פי 3-4 לוחמים ממה שיש לך עכשיו. תוכל להתקדם, להתפתח". אני זוכר את המבט שהוא נתן לי. כאילו מה? החלקתי על הראש, מה זה הסיפור הזה? הוא אומר לי: "אני גדלתי בסיירת גולני ואף אחד לא יזיז אותי מסיירת גולני". אבל הבנתי שחייבים לעשות משהו כי אחרת באמת זה לא יהיה טוב במקרה הזה. אני המשכתי ללחוץ עליו בכל מיני מפגשים שפגשתי אותו ואחרי זה באמת אחרי מספר שבועות, חודשיים משהו כזה, הוא מתקשר אלי יום אחד ואומר לי: "החלטתי שאני אבוא לנסות אצלכם". לקחתי רכב באותו יום, נסעתי אליו, אמרתי לו: "לפני שאתה מתחרט, תארגן שם את כל הדברים שלך, תעבור ואחר כך אנחנו נראה איך אנחנו מסדרים את זה". ובאותו לילה לקחתי אותו אלי לאגוז וזהו. והיה קצת סיפורים למה הוא הלך? אבל הוא כבר היה אצלנו ולא היה מה לעשות יותר. אחרי שהוא התאקלם טיפה. יום יומיים אחר כך. אני קורא לו לשיחה ומסביר לו קצת על המהות של היחידה ומה אופי של היחידה ומה רוח היחידה ומה הבעיות אצלנו באמל"ח וכח אדם וכל מה שצריך לספר בשיחת פתיחה של קצין שמגיע. הוא יושב, רושם רושם רושם ואח"כ אני שואל אותו: "מה יהיה?". הוא אומר: "יהיה בסדר". "טוב, יהיה בסדר, תתחיל לעבוד". הוא הולך ומתחיל לעבוד. 3 ימים אחר כך הוא בא אלי, אומר: "תשמע אני צריך לדבר איתך", אמרתי לו: "מה, עוד לא התחלת לעבוד, כבר אתה רוצה לדבר?". "כן, אני צריך לדבר איתך על איזה משהו". טוב, אנחנו מתיישבים. אני מתחיל לשאול אותו איך הולך, איך הוא מתרשם ואיך המחלקה ומה הוא חושב צריך לעשות. והוא במקום לדבר, מוציא לי 3 עמודי פוליו מודפסים ואומר לי: "קח, זאת תוכנית עבודה לאגוז לשנה הקרובה". אני אומר לו: "הי, מה תוכנית עבודה?"

אתה אפילו לא יודע את השמות של החיילים שלך. כבר תוכנית עבודה?". הוא אומר: "כן, זאת תוכנית עבודה. מיפיתי את כל הפערים של מה שיש פה ביחידה, בכל התחומים. עשיתי תכנית, זה התקציב וזהו". אני ככה חושב לעצמי, או שבאמת יש לנו פה בינגו רציני או שהבחור מפנטז. כאילו מה זה, לא ראיתי דבר כזה, מעולם תכנית עבודה כזאת. אני אומר לו: "טוב, שיהיה בהצלחה, בבקשה, תתחיל לעבוד". ולאט לאט אני רואה שכל מה שכתוב שם בתכנית, לפי תאריכים הכל מגיע, הכל מחודד והוא אפילו לא טורח לעדכן אותי. וככה אני שומע מפה ומשם איך הדברים מגיעים.

אני מגיע יום אחד לאיזה שהוא מסדר לפני פעילות מבצעית ואני רואה אמצעים חדשים על הלוחמים ואני שואל אותם: "מה זה?" והם אומרים לי: "זה עמרן הביא לנו". טוב, מה זה, אני לא מכיר מה זה בכלל. טוב, עוד פעילות מבצעית אני רואה עוד אמצעי וכל שבוע ככה. אני רואה שיש דברים חדשים, אני רואה שאני לא מעודכן. אני קורא לעמרן, אני אומר לו: "תגיד, אתה לא מעדכן אותי במה שאתה מביא?". הוא אומר לי: "מה אתה רוצה שאני אעדכן אותך בכל דבר? זה אומר שאני אצטרך להיות במשרד אצלך בכל יום". אני אומר לו: "טוב, תעדכן". הוא הולך, חוזר אחרי חצי שעה עם תיק ענק. אני אומר לו: "מה זה?" הוא אומר לי: "בוא, אני רציתי לעדכן אותך במה שהבאתי". פותח ומראה לי את כל הדברים שם. אני עושה את עצמי מבין כי לא נעים, אבל באמת לא הבנתי כלום, כי כל דבר כזה זה יום לימודים ארוך. איך זה עובד, למה זה טוב והוא בשלו והוא שולט בכל הדברים. וככה היחידה מתפתחת ויש איזו שהיא תחרות ביני לבינו מי מביא יותר דברים. כל פעם שאני מצליח להביא, לגרד איזה משהו, הוא בא ואומר לי: "ת'שמע מה הבאת את זה? או שזה סתם שטויות או שהיינו יכולים להביא את זה הרבה יותר בקלות" וכל פעם הוא מכניס לי. כבר לא נעים. עד שבסוף הוא אומר לי: "ת'שמע, בוא

נעשה עסק. אתה תתעסק עם מה שאתה מבין ותשאיר לי במה שאני מבין" וככה אנחנו ממשיכים לעבוד.

עמית בתפקיד הזה, הוא תפקיד לא מוגדר. זה תפקיד שבו השמיים זה הגבול וגם אם אפשר לעבור את השמים, אז עוברים את השמים ואת הים גם אפשר לעבור והוא עבר את הים. בתפקיד הזה אפשר לעשות עוד הרבה, הבן אדם עושה את התפקיד. אפשר להתמקד במה שקשור רק ליחידה או במה שמגיע ליחידה, ורק לדאוג שזה יגיע ולהיות מה שאומרים אפסנאי בכיר. ואפשר להתפתח ולפתח ולהיות בקשר עם כל מיני גורמים מייצרים ויבואנים ויחידות צבאיות ויחידות לא צבאיות וכל מיני דברים כאלו.

כמה שבועות אחרי שעמית התחיל לעבוד, אני מתחיל לקבל טלפונים מכל מיני, פה יבואן, שם איזה מישהו שמייצר אמצעי לחימה. אומרים לי: "תגיד לי, הילד הזה, זה שלך?". אני אומר להם: "כן, איזה ילד?". "עמית". אני אומר להם: "כן, הוא שלי. למה? מה הבעיה?". הם אומרים לי: "אולי תמכור לנו אותו?", אמרתי להם: "לא, זה לא עובד ככה". פתאום אני רואה שהידיים שלו לא רק בתוך אגוז אלא בערך בכל מקום שרק אפשר לחשוב עליו. דברים שאני בכלל לא חלמתי שהם קיימים, הוא כבר בפנים שם. אני קורא לו, נפגשנו. אני אומר לו: "תגיד לי, מה קורה? שמעתי, אתה פה ובחברה הזאת ושאתה ממציא להם פה, ואתה מייעץ להם שם. תגיד לי, אתה קצין אמל"ח של אגוז או קצין אמל"ח של מדינת ישראל?". הוא אומר לי: "מה אכפת לך? הכל מסתדר? הכל יש? מה שצריך נמצא?", אני אומר לו: "כן". "אז מה אכפת לך". אז אנחנו ממשיכים לעבוד וככה אנחנו ממשיכים לעבוד ביחד וככל שעובר הזמן אני מחליט לאתגר אותו יותר. כלומר, אני נותן לו משימות שגם אני מבין שהם לא יכולות להתבצע. זה בערך כמו שתגיד עכשיו שמשטרת התנועה תעבוד עם הלווין עמוס לחפש אנשים שחוצים קו לבן. זה פחות או יותר גודל המשימות שאני

נותן לו. ולהפתעתי ולאכזבתי הוא עומד בכולן. אני לא מצליח לשבור אותו בשום משימה שאני נותן לו.

אני זוכר משימה אחת, שהיינו צריכים לעשות איזו שהיא פעולה בצפון ויש איזה שהוא אמצעי אחד כזה במדינת ישראל. אמצעי מאוד מאוד יקר נמצא באיזה שהוא מקום, לא אצלנו. ואני זורק לו: "תשמע תביא את הדבר הזה. בוא נראה אם אתה מצליח להביא את הדבר הזה". ואנחנו כבר יוצאים למשימה, כלומר יוצאים עם האוטובוס לכיוון המקום שאנחנו צריכים לחצות שמה ואת האמצעי, אני אומר לו: "נו, אתה רואה. לא הצלחת". וכשאנחנו באים לעבור את הגדר, האמצעי נמצא שמה. האמצעי הזה אני אומר לכם בודאות. הדבר הזה הציל חיי אדם. כלומר מה שעשינו שמה, הנגררת שלו והתוצאות שלו הצילו חיי אדם. מי שזוכר את ניסיון החטיפה שהיה ברג'ר, אז האמצעי הזה נמצא עם חלק גדול מאוד מהסיפור של אותה פעולה של החזבאללה.

וככה בשקט בשקט הוא מצליח להיכנס לכל היחידה. בכל מקום יש טביעת יד שלו ואיפה שמחליטים לא לשתף אותו, זה שאין טביעת יד שלו ישר מורגשת. וישר, "עמרן תגיע, יש לנו איזו שהיא בעיה", וכבר אין בעיה!

עמרן, בפעילות שלו, אנשים חושבים שזה רק להביא דברים ולייצר, הציל חיי אדם שאפילו אותם אנשים שהוא הציל אותם, אין להם מושג שהוא הציל אותם. אם זה מיגון אישי של חיילים, שנפגעו אחר כך ומה שעצר את הפגיעות זה אותו מיגון שעמית הביא. ואם זה עוד דברים שהוא התעסק איתם והכל שמור לו לזכויות שלו.

אנחנו בימי חמישי, סיפרתי את זה ליואל כשהייתי פה בשבעה, היה לנו מנהג קבוע כשלא היתה לנו פעילות אז ימי חמישי אחה"צ כולם נוסעים הביתה, ואנחנו היינו נשארים בלילה וזה הזמן שעמית קורה לזה "זמן איכות". היינו נשארים עם עמרן, עוד קצין ואני וזה הזמן שהיינו מדברים בערך על כל נושא בעולם חוץ מעל הצבא. החלטנו, פה לא מדברים על הצבא. על הצבא מדברים

כל השבוע. ואז היינו מוצאים את עצמנו בשלוש-ארבע לפנות בוקר, ומוצאים את עצמנו מדברים על כל נושא, מנושא משפחה וחינוך והתלבטויות האם להמשיך בצבא או לא להמשיך בצבא, האם זה חשוב או לא חשוב. ולעמית היו הרבה מאוד נקודות החלטה שהוא היה צריך לקבל החלטה בהן האם הוא ממשיך בצבא או לא ממשיך בצבא. כי מצד אחד בסוף המסגרת של התחום שהוא פעל בו היא מסגרת מוגבלת. אפשר להתפתח בתוך המסגרת אבל אי אפשר להתפתח הלאה. ועמית כל הזמן היה מתלבט האם הוא לא היה צריך לעזוב את התחום הזה וללכת לתחום אחר, או ללכת לאיזה חברה בטחונית אחרת ולפתח שמה את מה שהוא ידע והוא גם כן היה מפתח.

עמית היה מפתח. יום אחד הוא נכנס אלי למשרד עם משהו שנראה כמו איזה עב"ם קטן. אני שואל אותו: "מה זה?", הוא אומר לי: "זה כוונת שאני מפתח ועכשיו אנחנו בשלבי פיתוח עם החברה הזאת והזאת. בעוד כמה שנים, בעוד איזה שנה שנתיים, אתה תראה אותה קטנה כזאת. אבל זה האב-טיפוס הראשוני של הדבר", וככה הוא היה עובד.

וזה גם כן היה באותם ימי חמישי. היה לנו ויכוח שאחר כך כשהייתי פה בשבעה הבנתי עד לאיפה הויכוח הזה הגיע. האם ג'ירפה היא כשרה או לא כשרה. אני לא מבין בדברים האלו יותר מדי, אני לא שוחט ובטח לא ג'ירפות ועמית אמר לי: "ג'ירפה היא כשרה, זה זמר ורק לא יודעים, אין מסורת איפה אפשר לשחוט את זה". והויכוח הזה היה בערך כמה שבועות, כל פעם שהייתי פוגש אותו: "נו, הבאת מקורות? אתה יודע, אתה לא יודע?" ואחר כך הסתבר שמעגל השותפי סוד בויכוח הזה גדל עד יוגב ועוד.

לעמית היתה התלבטות מאוד מאוד גדולה אם לצאת לקורס קצינים. שאלתי אותו: "מה ההתלבטות שלך? תהיה קצין, כשאתה קצין ואתה הולך לאיזה שהוא מקום ואתה קצין, מסתכלים עליך אחרת אם אתה בא כנגד או כחיל פשוט. כי אנשים באזרחות לא מבינים, אנשים יודעים מה שהם רואים. רואים

קצין, מסתכלים עליו אחרת". אבל הוא אומר לי: "תשמע, אם אני אלך לקורס קצינים, אז אני עכשיו ארבעה חודשים או חצי שנה אני לא אעבוד ואני לא אתרום, והכל ילך אחורה. מה נעשה?" אמרתי לו: "תשמע, זה ירידה לצורך עליה. אתה תלך אחורה אולי קצת, אבל אח"כ תוכל להתקדם בקפיצות הרבה יותר גדולות, לא להתקדם אתה באופן אישי אלא לקדם את כל היתר". הוא התלבט, התלבט עד שלבסוף הוא השתכנע. כשהוא השתכנע, אף אחד לא יכול להזיז אותו יותר מההחלטה הזאת. כשהוא החליט שזה מה שהוא צריך לעשות, הוא הבין שזה מה שהוא צריך לעשות, אז הוא הלך עם זה וגם הלכה למשה מסיני לא היתה מזיזה אותו מזה שהוא היה צריך ללכת לקורס קצינים. וזה אני חושב שהיה אחד הסודות שלו, זה היה העקשנות שלו. כשהוא היה מחליט משהו, אף אחד לא היה מצליח להזיז אותו אלא אם היית מסביר לו בצורה הגיונית שהוא טועה.

בזמן המלחמה, אני הייתי בתוך לבנון ועמית היה בחוץ, ועמית ביקש ממני כמה פעמים להיכנס. אמרתי לו: "תשמע, אני לא צריך אותך בפנים. אתה יכול לעזור לכולם הרבה יותר כשאתה בחוץ". והטלתי עליו משימות שבכלל לא קשורות לתחום שלו. הטלתי עליו משימות שקשורות למלחמה עכשיו. ואחר כך מסתבר לי, אחרי שיצאנו מהמלחמה שלא רק את המשימות האלו הוא עשה אלא הוא לקח את המלחמה הזאת והצליח לקדם את היחידה בערך באיזה 10 צעדים קדימה בלי שאנחנו יודעים בכלל ורק אנחנו מגיעים בסוף, יוצאים מהמלחמה, יוצאים מלבנון ורק רואים את התוצאות שעמית הצליח להגיע אליהם. ואפשר לספר עוד הרבה מאוד ספורים וכמעט ולא לסיים את הספורים. אבל שכאתה מסתכל על כל הדברים האלו ואתה אומר מאיפה יש לבן-אדם את הכוח, את היכולות, את העוצמה הזאת, את החדות הזאת, מאיפה זה? מאיפה הדבר הזה? פעם אחת ככה שאלתי אותו: "תגיד לי, מאיפה אתה כזה חריף, חד, עקשן, מאיפה זה?", הוא אומר לי: "זה מהבית. זה החינוך שקיבלתי בבית ועם

זה אני הולך כל הזמן". אנחנו, אפשר להגיד במרכאות, "אנחנו", עם ישראל
נהנה מהחינוך הזה שאתם נתתם לו פה בבית.

עכשיו יש לנו חלל גדול. ואנחנו כולנו צריכים לעשות משהו בכדי לנסות ולו
במעט, קצת למלא את החלל הזה. אני רוצה לחזור למה שפתחתי בו, כמו
האגוזים שזזים כשמוציאים אגוז אחד. כשמוציאים את האגוז אז כל אגוז משנה
את התנוחה שהוא ישב בה, כל אחד מקבל זווית שונה, הסתכלות אחרת. גם
אנחנו, כשאחד מבני החבורה הלך, אנחנו צריכים לראות כל אחד באיזה זווית
או לאיזה זווית הוא צריך להשתנות, ובמה הוא צריך להשתפר ואולי המקרה
הזה, בדגש על דברים שבין אדם לחבירו ולו רק במעט כדי שנוכל למלא את
החלל הגדול שנפער בנו והדברים שאנחנו נעשה שיהיו נחמה פורתא למשפחה.